

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ Μ.Ε. ΠΡΟΟΔΟΣ

ΕΣΠΕΡΙΑΩΝ 104, ΚΑΛΛΙΘΕΑ (ΤΗΛ. : 210 9514517)

& ΑΙΓΑΙΟΥ 109, ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ (ΤΗΛ. :210 9355996)

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

www.proodos.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ

Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac
pedibus proeliantur: ephippiorum usus resturpis et iners habetur. Vinum a
mercatoribus ad se importari non
sinunt, quod eare, ut arbitrantur, remollescunt homines atque effeminantur.....
.....Sic liberales artes Galli
aditum ad illustrem illam Paulianam **victoriam** dederunt. Quia ille metum **exercitu**
s Romani
vicerat, imperator adversarios vincere potuit!.....Caesar
propter frumenti in opiam legiones in
hibernis multis conlocat. **Ex quibus** quattuor in Nerviis hiemare iubet et
tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in
castra **importare** iubet.....Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia
seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in
Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas
copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus
cladem Cannensem pavidus audivit.....Claudius
quingagesimo **anno** aetatis suae imperium cepit mirabili quodam casu. Exclusus
ab insidiatoribus Caligulae, recesserat in
diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit
ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se
abdedit.....Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et
facie squalida, similem effigie mortui. Quem simulaspexit Cassius
timorem concepit nomenque eius audire cupivit. Respondit ille se esse Orcum.....
.....Paucis post diebus res
ipsa fidem somni confirmavit. Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα. (μον.40)

2. Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται:

equis: αιτιατική πτώση στον αντίθετο αριθμό

pedibus: κλητική πτώση ενικού αριθμού

res: γενική πτώση στον ίδιο αριθμό

vinum: αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

homines: αφαιρετική πτώση στον ίδιο αριθμό

aditum: γενική πτώση στον αντίθετο αριθμό

frumenti: αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

elephantis: αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

cladem: γενική πτώση πληθυντικού αριθμού

casu: αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

insidiatoribus: κλητική πτώση ενικού αριθμού

caedis: αιτιατική πτώση πληθυντικού αριθμού

vela: αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

magnitudinis: ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό

effigiei: αιτιατική πτώση στον ίδιο αριθμό

nomenque: αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

diebus: γενική πτώση στον ίδιο αριθμό

capitis: κλητική πτώση ενικού αριθμού

(μον.10)

3. Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται των παρακάτω συνεκφορών:

equestribus proeliis, liberales artes, illustrem victoriam: ονομαστική πτώση ενικού αριθμού

hibernis multis: αιτιατική πτώση στον ίδιο αριθμό

facies qualida: γενική πτώση στον ίδιο αριθμό

(μον.5)

4. Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται των παρακάτω αντωνυμιών:

se (το πρώτο του κειμένου): ίδια πτώση και αριθμός στο β' πρόσωπο της αντωνυμίας

illam: ίδια πτώση και αριθμός στο ουδέτερο γένος

quibus: ίδια πτώση στον αντίθετο αριθμό στο θηλυκό γένος

suae: αντίστοιχος τύπος στο α' πρόσωπο της αντωνυμίας για πολλούς κτήτορες

ipsa: ίδια πτώση στον ίδιο αριθμό στο ουδέτερο γένος (μον.5)

5. Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται των παρακάτω ρημάτων (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος):

desiliunt:ίδιο πρόσθετο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

proeliantur:απαρέμφατο μέλλοντα

habetur:γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

dederunt:ίδιος τύπος στην άλλη φωνή

vincere:ίδιος τύπος στην άλλη φωνή

potuit:β' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

iubet:αφαιρετική σουπίνου

remanere:δοτική γερονδίου

seiungunt:απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή

transiit:γ' πληθυντικό ίδιου χρόνου

audivit:δοτική ενικού θηλυκού γένους γερονδιακού

cepit:β' ενικό οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

recesserat:β' ενικό οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

prorepsit:γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή

abdedit:ίδιο πρόσθετο στην οριστική υπερσυντελικού στην άλλη φωνή

venire:α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή

aspexit:γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας

cupivit:β' ενικό οριστικής μέλλοντα στην άλλη φωνή

respondit:ονομαστική ενικού ουδέτερου γένους μετοχής μέλλοντα

confirmavit:απαρέμφατο μέλλοντα στην άλλη φωνή (μον.10)

6. Να αναγνωριστούν πλήρως συντακτικά οι λέξεις του κειμένου με τα σκούρα γράμματα:

pedibus, res, a mercatoribus, ad victoriam, exercitus, ex quibus, importare, in Italia, anno, se (μον.10)

7. Να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις:

α) "utarbitrantur"

β) "Quia ille metum exercitus Romani vicerat"

γ) "Ubi in Italia fuit"

δ) "cui nomen est Hermaeum" (μον.8)

8. Να αναγνωριστούν πλήρως συντακτικά οι μετοχές και να σχηματιστεί η αφαιρετική πτώση του ενικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα στο ίδιο γένος (να ληφθεί υπόψη το είδος της μετοχής):

exclusus, praetenta (μον.2)

9. "paucispostdiebus": Να αποδοθεί με ισοδύναμο τρόπο. (μον.1)

10. "audire": Να δηλωθεί η αλληλοπάθεια στο α' πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού. (μον.1)

11. "inNerviis": Να δοθεί η κατεύθυνση(κίνηση) σε τόπο.
"inItalia": Να δοθεί η απομάκρυνση από τόπο. (μον.1)

12. "nomenqueeius": Να γίνει η απαραίτητη μετατροπή για να δηλωθεί κτήση με ευθεία αυτοπάθεια. (μον.1)

13. "Legatosomnesfrumentumincastraimportare iubet": Να χρησιμοποιηθεί το παθητικό απαρέμφατο στη θέση του ενεργητικού και να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές. (μον.1)

14. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων που βρίσκονται μέσα στην παρένθεση:

α) Imperator sine..... / ..... nonpotest.
(miles στον πληθυντικό, vinco)

β) Romani propter ..... / ..... pavidierant. (clades, Cannensis)

γ) Homo ob ..... / ..... timorem concepit. (facies, squalida)

δ) Caesar cum ..... / .....
in Italia est. (legio στον πληθυντικό, Romanus στον πληθυντικό)

ε) Cassius ..... de ..... interrogat. (servus, homo) (μον.5)

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1.

Βλέπε φροντιστηριακό βιβλίο(κείμενα:ΧV σελ.37,ΧΙΙΙ σελ.27, VII σελ.15,ΧΙ σελ.20,ΧΧσελ.41,ΧΙVσελ.32).

2.

equum,pes,rei,vina,hominibus,adituum,frumentorum,
elephante/elephanto,cladium,casibus,insidiator,caedes/caedis
velum,magnitudo,effigiem,nominaque,dierum,caput

3.

equestreproelium,liberalisars,illustrisvictoria
hibernamulta
facieisqualidae

4.

vos,illud , qua,nostrae,ipsum

5.

desiluerunt/-ere , proeliaturosesse , habent , dataesunt
vinci , potestis , iussu , remanendo , seiunxisse , transierunt/-ere
audiendae , caperis/-re , recedis , proreptisunt , abdituserat,
veniebamur , aspecturisunt , cupieris/-re , responsurum
confirmatumiri .

6.

pedibus:αφαιρετικήτρόπουστοproeliantur

res:κατηγορούμενο στο ususaπό το habetur

amercatoribus:εμπρόθετος προσδιορισμός ποιητικού αιτίου στο
importari

advictoriam:εμπρόθετος προσδιορισμός σκοπού στο dederuntaditum

exercitus:γενική υποκειμενική στο metum

exquibus:εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλουστο
quattuor

importare:τελικό απαρέμφατο,αντικείμενο του ρήματος iubet(ετερο-
προσ@ πία)

inItalia:εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο στοfuit

anno:αφαιρετική χρόνου στοceperit

se:υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου esse λόγ@ ταυτοπροσ@ πίας
(λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου)

7.

α)Δευτερεύουσα απλή παραβολική που λειτουργεί @ς β'όρος
σύγκρι-

σης με α' όρο σύγκρισης την κύρια πρόταση.Εισάγεται με το ut που
εκφράζει τρόπο και εκφέρεται με οριστική γιατί η σύγκριση αφορά
δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θε@ ρούνται αντικειμενική
πραγματικότητα.

β)Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική που λειτουργεί @ς επιρ-
ρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στην κύρια πρόταση.Εισάγεται
με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quia και εκφέρεται με οριστική γιατί
εκ-

φράζει αντικειμενική αιτιολογία.

γ)Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική που λειτουργεί @ς επιρρημα-
τικός προσδιορισμός του χρόνου στην κύρια πρόταση.Εισάγεται με
τον χρονικό σύνδεσμο ubi και εκφέρεται με οριστική παρακειμένου
γιατί εκφράζει το προτεροχρονό στο παρελθόν.

δ)Δευτερεύουσα αναφορική επιθετική προσδιοριστική στο diaetam
της κύριας πρότασης.Εισάγεται με την αναφορική αντ@ νυμία cui και
εκφέρεται με οριστική γιατί εκφράζει πραγματικό γεγονός.

8.

exclusus:επιρρηματική χρονική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο
του ρήματος recesserat(Claudius).

Αφαιρετική ενικού ενεστώτα χρόνου:excludente

praetenta:επιθετική μετοχή που αναφέρεται στο vela @ς επιθετικός
προσδιορισμός.

Αφαιρετική ενικού ενεστώτα χρόνου:praetendenti

9.
postpaucos dies

10.
internos audiebamus

11.
in(ad) Nervios , ex(de,ab) Italia

12.
nomenquesuum

13.
Frumentum (a legatis omnibus) in castra importari iubet

14.
α) militibus, vincere
β) cladem , Cannensem
γ) faciem , squalidam
δ) legionibus Romanis
ε) servum , homine